

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vroegmoderne tijd

2 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Door het (op grote schaal) verspreiden van de kaart met daarop een tot dan toe onbekend continent veranderde in Europa de kennis van / de kijk op de wereld, waardoor het besef groeide dat het bestaande beeld van de wereld niet volledig was / niet klopte (wat bijdroeg tot het veranderende wereldbeeld).

3 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De paus verweet Luther dat zijn kritiek op bepaalde regels van de kerk / zijn kritiek op de machtsaanspraken van de kerk / zijn ideeën over het vertalen van de bijbel in de volkstaal schadelijk waren voor de positie van de kerk / voor de positie van de paus (zodat de paus de banvloek uitsprak) 1
- Karel V streefde ook in godsdienstig opzicht naar eenheid / voerde een centralisatiebeleid, zodat hij Luther voor de Rijksdag ontbood om hem zijn ideeën te laten herroepen (en zo de eenheid te herstellen) 2

4 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door enkele beeldenstormers op te laten hangen stelde Willem van Oranje een afschrikwekkend voorbeeld aan toekomstige ordeverstoorers / stelde Willem van Oranje de katholieken tevreden (waardoor meer onrust werd voorkomen) 1
- Door calvinisten en lutheranen plaatsen te geven om hun godsdienst ongehinderd uit te oefenen, nam Willem van Oranje een oorzaak van de onrust / van de Beeldenstorm weg 1
- Willem van Oranje zorgde met de maatregelen dat katholieken en protestanten ieder hun geloof konden uitoefenen waarmee hij zijn uitgangspunt van gelijkberechtiging voor protestanten en katholieken nastreefde 2

5 maximumscore 4

Uit het antwoord moet blijken dat het stadsbestuur met het uitgeven van noodmunten:

- waarvoor de bevolking verplicht aan de soldaten goederen moet leveren / wisselgeld moet geven, het probleem wil oplossen dat er geen geld is om de soldaten die Leiden verdedigen te betalen 2
- met de tekst 'Voor het vaderland' een beroep doet op de vaderlandsliefde van de burgers, waarmee het wil bereiken dat er steun is onder de bevolking voor hun beleid / dat de burgers de Opstand steunen 2

Vraag	Antwoord	Scores
6	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De soldaten gaan muiten / huizen plunderen, omdat Filips II vanwege de (hoge) kosten van het voeren van vele oorlogen tegelijkertijd zijn soldaten niet voldoende kan betalen • De wens zich te ontdoen van de plunderende soldaten / de angst voor muitende Spaanse soldaten leidt ertoe dat vrijwel alle gewesten zich bij de Opstand aansluiten (door het sluiten van de Pacificatie van Gent) 	<p>2</p> <p>1</p>
7	<p>maximumscore 2</p> <p>Kern van een juist antwoord is:</p> <p>Dat de vergaderstukken werden bewaard in een kist die alleen geopend kon worden als alle gewesten een vertegenwoordiger (met de sleutel) stuurden, paste bij de staatsinrichting van de Republiek als unie van zeven zelfstandige gewesten, waarbij beslissingen werden genomen met instemming van / met draagvlak in alle gewesten.</p>	
8	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit de brief blijkt dat de edelen elkaar (moeten) beconcurreren om de gunst van de koning • Lodewijk XIV streeft ernaar dat alle macht in zijn handen blijft / dat hij absolute macht behoudt; door het stimuleren van de onderlinge concurrentie / door het bevorderen dat de edelen hun eigen (ceremoniële) positie moeten verdedigen voorkomt Lodewijk dat de edelen tegen hem (kunnen) samenspannen 	<p>1</p> <p>2</p>
9	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit de brief blijkt dat rang / afkomst iemands macht bepaalt / dat Lodewijk XIV een absoluut vorst is • wat ingaat tegen het Verlichte ideaal van gelijkheid / dat iemands positie gebaseerd moet zijn op verdiensten (en daarmee de kritiek van de democratisch-revolutionairen op het ancien régime ondersteunt) 	<p>1</p> <p>1</p>